

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000673

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-03-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Волошин Роман Олександрович

2. Roman O. Voloshyn

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 033

Назва наукової спеціальності: Філософія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філософія

Дата захисту: 24-03-2026

Спеціальність за освітою: Політологія. Державне управління

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11961

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 02.01

Тема дисертації:

1. Історична та колективна пам'ять як чинник геополітичного самовизначення сучасної України (історико-філософський аналіз)
2. Historical and Collective Memory as a Factor in the Geopolitical Self-Determination of Modern Ukraine (Historical and Philosophical Analysis)

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячене історико-філософському аналізу історичної та колективної пам'яті як одного з ключових чинників формування національної ідентичності та геополітичного самовизначення сучасної України. У роботі пам'ять розглядається як важливий соціокультурний і політичний ресурс, що бере участь у конструюванні смислів, ціннісних орієнтацій і моделей колективної дії. Актуальність дослідження зумовлена сучасними безпековими викликами, війною Росії проти України, процесами деколонізації гуманітарного простору та зростанням ролі пам'яті у внутрішній і зовнішній політиці держав. В умовах конкуренції історичних наративів і гібридних конфліктів колективна пам'ять постає як чинник політичної мобілізації, суспільної консолідації та цивілізаційного вибору України. Метою дослідження є філософське

осмислення ролі історичної та колективної пам'яті у процесах націєтворення, формування української ідентичності та геополітичного самовизначення України в контексті постімперських трансформацій і міжнародного визнання. Методологічну основу дисертації становить міждисциплінарне поєднання герменевтичного, феноменологічного, дискурс-аналітичного, концептуального та деколонізаційного підходів. У роботі також застосовано гендерну оптику як інструмент аналізу асиметрій репрезентації досвіду в колективній пам'яті. Джерельну базу дослідження складають філософські та історієграфічні праці українських і зарубіжних науковців, нормативно-правові акти у сфері політики пам'яті, утвердження національної та громадянської ідентичності, декомунізації та деколонізації, матеріали медіа, а також усні свідчення. У першому розділі дисертації проаналізовано теоретико-методологічні підходи до дослідження пам'яті, ідентичності та націєтворення, обґрунтовано доцільність міждисциплінарного підходу й окреслено обмеження редукціоністських моделей пам'яті. Другий розділ присвячено аналізу колективної та історичної пам'яті як чинника формування української національної ідентичності, політики пам'яті та практик меморіалізації. Особливу увагу приділено процесам декомунізації та деколонізації, конкуренції наративів, а також «місцям пам'яті» як просторам концентрації колективних смислів. Третій розділ зосереджений на проблемі геополітичного самовизначення України в парадигмі «Схід-Захід» та осмисленні міжнародного визнання як завершального етапу націєтворення. Наукова новизна дослідження полягає у філософській концептуалізації колективної пам'яті як політико-ціннісного ресурсу націєтворення; уточненні взаємозв'язку між політикою пам'яті, ідентичністю та геополітичним вибором; обґрунтуванні можливості виокремлення четвертого етапу націєтворення, а саме етапу міжнародного (зовнішнього) визнання; осмисленні українського досвіду як моделі постімперської трансформації. Теоретичне значення роботи полягає в поглибленні філософського розуміння пам'яті як чинника ідентичності та геополітичної суб'єктності. Практичне значення полягає у можливості використання результатів дослідження при формуванні державної політики у сфері пам'яті, утвердження національної та громадянської ідентичності, освітній діяльності, аналітичній роботі, стратегічних комунікаціях, розбудові миру і міжнародному співробітництві.

2. This dissertation research is devoted to a historical and philosophical analysis of historical and collective memory as one of the key factors in the formation of national identity and the geopolitical self-determination of modern Ukraine. In this work, memory is considered as an essential sociocultural and political resource involved in the construction of meanings, value orientations, and models of collective action. The relevance of the study is driven by contemporary security challenges, Russia's war against Ukraine, the processes of decolonizing the humanitarian space, and the growing role of memory in the domestic and foreign policies of states. Amidst the competition of historical narratives and hybrid conflicts, collective memory emerges as a factor of political mobilization, social consolidation, and the civilizational choice of Ukraine. The aim of the research is a philosophical reflection on the role of historical and collective memory in the processes of nation-building, the formation of Ukrainian identity, and the geopolitical self-determination of Ukraine in the context of post-imperial transformations and international recognition. The methodological basis of the dissertation is an interdisciplinary combination of hermeneutic, phenomenological, discourse-analytical, conceptual, and decolonial approaches. The work also applies a gender lens as a tool for analyzing asymmetries in the representation of experience within collective memory. The source base of the research consists of philosophical and historiographical works by Ukrainian and foreign scholars, legal acts in the field of memory policy, the consolidation of national and civic identity, decommunization and decolonization, media materials, and oral testimonies. In the first chapter of the dissertation, theoretical and methodological approaches to the study of memory, identity, and nation-building are analyzed; the expediency of an interdisciplinary approach is substantiated, and the limitations of reductionist models of memory are outlined. The second chapter is dedicated to the analysis of collective and historical memory as a factor in the formation of Ukrainian national identity, memory policy, and memorialization practices. Special attention is paid to the processes of decommunization and decolonization, the competition of narratives, as well as "sites of memory" (*lieux de mémoire*) as spaces of concentrated collective meanings. The third chapter focuses on the problem of Ukraine's geopolitical self-determination within the East-West paradigm and the conceptualization of international recognition as the final stage of nation-building. The scientific novelty of the

study lies in the philosophical conceptualization of collective memory as a political and value resource for nation-building; clarification of the relationship between memory policy, identity, and geopolitical choice; substantiation of the possibility of identifying a fourth stage of nation-building, namely the stage of international (external) recognition; and reflection on the Ukrainian experience as a model of post-imperial transformation. The theoretical significance of the work consists in deepening the philosophical understanding of memory as a factor of identity and geopolitical agency. The practical significance lies in the possibility of using the research results in the formation of state policy in the field of memory, the consolidation of national and civic identity, educational activities, analytical work, strategic communications, peacebuilding and international cooperation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Волошин Р. О. Герой як символ і елемент колективної пам'яті нації. творення героїв у сучасну епоху. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. Випуск 62. 2025. С. 45-54. DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2025.62.5>
- 2. Волошин Р. Етапи формування української нації: аналіз можливості розширення триетапної концепції націогенезу, Актуальні проблеми філософії та соціології №54. 2025. С. 3-9. DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v054.2025.1>
- 3. Волошин Р. Український народ у контексті глобальних геополітичних процесів початку XX століття. Worldview explications of modernism and postmodernism : Scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. 310 p. Розділ в колективній монографії
- 4. Волошин Р. Роль колективної пам'яті у процесі формування спільнот: Майдан як «місце пам'яті». Вища освіта України № 3. 2024. С. 14- 21. DOI: [https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2024.3\(94\).02](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2024.3(94).02)
- 5. Волошин Р. Колективна пам'ять про національно-визвольну боротьбу як джерело життєстійкості українців. Криза сучасної геополітики: світ між демократією й авторитаризмом: матер. міжнар. наук.-практ. конф., Переяслав, 2025, 207 с.
- 6. Волошин Р. «Люблінський трикутник» як приклад безпекової інтеграції держав регіону в контексті російської агресії», тези. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Трансформація системи відносин в умовах російсько-української війни» (до дня спротиву окупації Автономної республіки Крим та м. Севастополя) 23 лютого 2023 року, м. Київ. С. 142-144.
- 7. Волошин Р. «Колективна пам'ять як чинник міцного геополітичного партнерства України з державами Центральної Європи», тези. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Четверті академічні читання пам'яті Г.І. Волинки: Філософія, освіта, наука: в глобальному вимірі соціально-турбулентного світу», 24-25 травня 2023 року. м. Київ С. 35-38
- 8. Волошин Р. «Історико-філософські аспекти геополітичного самовизначення України», тези. Наукове видання Міжцивілізаційні виклики та соціальна відповідальність людства в умовах глобалізації. Збірник наукових праць. м. Київ, 2022 рік. С. 18-23

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончаренко Катерина Сергіївна
2. Kateryna S. Honcharenko

Кваліфікація: к.філос.н., доцент, 09.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1162-9464

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=ZOJCMToAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сторожук Світлана Володимирівна
2. Svitlana V. Storozhuk

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7947-6268

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57212404592; Web of Science Researcher ID: E-1436-2016;
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=Hc5U8JQAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гоян Ігор Миколайович
2. Ihor M. Hoian

Кваліфікація: д.філос.н., професор, 09.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2548-0488

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фадеев Володимир Борисович
2. Volodymyr B. Fadiiev

Кваліфікація: к.філос.н., 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0890-1239

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут філософії імені Г. С. Сковороди Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417012

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мелешенко Тетяна Володимирівна
2. Tetiana Meleshchenko

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1562-2932

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Свириденко Денис Борисович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Свириденко Денис Борисович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кліваденко Наталія Іванівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна